

ცალკეულ სახელმწიფო თანამდებობის პირთა მიერ ჩადენილ დანაშაულებრივ ქმედებათა გამოძიებისა და სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყების ზოგიერთი ასპექტი

ბესიკ მუშრმიშვილი

სამართლის დოქტორი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში და მათ შორის საქართველოშიც, სახელმწიფო თანამდებობის პირების დანაშაულებრივი საქმიანობა უმრავლეს შემთხვევაში უკავშირდება კორუფციას.¹ მისი ტიპური გამოვლინებებია: მექრთამეობა, საჯარო საკუთრების არადანიშნულებისამებრ გამოყენება კერძო ინტერესებისათვის, ინტერესთა კონფლიქტი და ა.შ.²

თანამდებობის პირების კორუფციულ საქმიანობასთან დაკავშირებით გამოძიების ჩატარება და სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელება დაკავშირებულია განსაკუთრებულ სირთულეებთან. ხელისუფლების წარმომადგენლების მიერ კორუფციული დანაშაულები ხშირად ჩადენილია ფარულად. თანამდებობის პირები არ არიან ის ადამიანები, რომლებიც დამნაშავეებს ჰგვანან.³

თანამდებობის პირის მაღალი მდგომარეობა სახელმწიფო სტრუქტურაში კიდევ უფრო ართულებს მის საქმიანობასთან დაკავშირებულ გამოძიებას. ასეთი პირებს, დაკავებულნი მაღალი თანამდებობა, საშუალებას აძლევთ ისარგებლონ

¹ *კორუფცია* (corruptu) *ლათინური სიტყვაა* და პირდაპირი აზრით წახდენას, გაფუჭებას, მოსპობას, განადგურებას, დანგრევას, დარღვევას, ცდუნებას, გარყვნას, გახრწნას, მოსყიდვას, დამახინჯებას, ფალსიფიკაციას ნიშნავს. კორუფცია არ არის მხოლოდ პარვა და მექრთამეობა; მისი სპექტრი, მოქმედების ველი ერთობ ფართოა. ეს ცნება სახელმწიფო მასშტაბის უკანონობასაც და დამნაშავეთა დაუსჯელობასაც გულისხმობს. კორუფცია კრიმინალური ცნობიერების ნაყოფია. იხ. <<http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=5&t=3657>>, ბოლოს გამოსხმობილია 10.04.2019.

საქართველოს კანონით „საჯარო სამსახურში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“, *კორუფცია საჯარო სამსახურში* განმარტებულია, როგორც საჯარო მოსამსახურის მიერ თანამდებობის ან მასთან დაკავშირებული შესაძლებლობის გამოყენება კანონით აკრძალული ქონებრივი ან სხვა სიკეთის მიღების მიზნით, აგრეთვე მისთვის ამ სიკეთის გადაცემა ან მის მიღებასა და დაკანონებაში ხელის შეწყობა. იხ. დასახ. კანონის მუხ. მე-3.

² იხ. ენციკლოპედიური ლექსიკონი <<http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=5&t=3657>> ბოლოს გამოსხმობილია 10.04.2019; *რინგლერი ს.მ.*, სახელმწიფო თანამდებობის პირების სისხლისსამართლებრივი დევნა და გამოძიება, თარგმანი: *თოდუა ი.*, <http://www.parliament.ge/files/legal_issues/publications/saxelmcifo_tanamdeboba.pdf>, ბოლოს გამოსხმობილია 10.04.2019.

³ იხ. *რინგლერი ს.მ.*, დასახ. ნაშრ.

ნდობით; მათ ურთიერთობა აქვთ პოლიტიკურ და ფინანსურ ელიტასთან. აქედან გამომდინარე, ამგვარ საქმეებზე მომუშავე პროკურორებმაც და გამოძიებლებმაც უნდა იმოქმედონ ფრთხილად და გონივრულად.⁴

განსაკუთრებით აღსანიშნავია პროკურორის როლი ამ კატეგორიის სისხლის სამართლის საქმეების გამოძიების დროს. ასეთ შემთხვევებში პროკურორის ფუნქციის არსებითობა გამოიხატება იმაში, რომ მან საპროცესო ხელმძღვანელობის განხორციელების ფარგლებში გამოძიებელს უნდა მისცეს დეტალური მითითებები ამა თუ იმ საგამოძიებო და საპროცესო მოქმედებების ჩასატარებლად; მუდმივად აკონტროლოს სამართალწარმოების პროცესი და არ დაუშვას შეცდომები; მაქსიმალურად კონსპირაციულად იმოქმედოს როგორც მან, ასევე გამოძიებელმა; არ დაუშვას გამოძიების შედეგების გამჟღავნება და ასეთი საფრთხის არსებობის შემთხვევაში, მის აღსაკვეთად გაატაროს ყველა კანონით გათვალისწინებული ღონისძიება.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, თანამდებობის პირთა მიერ ჩადენილ დანაშაულებზე გამოძიების ჩატარება და ამ პირთა სისხლისსამართლებრივი დევნა გარკვეული თავისებურებებით ხასიათდება. ამ მხრივ განსაკუთრებით საინტერესოა სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყებასთან და მის განხორციელებასთან დაკავშირებული პროცესი. კერძოდ, მოქმედი საპროცესო კანონმდებლობით, გათვალისწინებულია თანამდებობის პირთა ის წრე, რომელთა მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყება მარტივად არ ხდება და იგი გარკვეულ წინაპირობებზეა დამოკიდებული. კერძოდ: საქართველოს პრეზიდენტის, საქართველოს პარლამენტის წევრის, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს წევრის, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს წევრის, საქართველოს საერთო სასამართლოს სხვა მოსამართლის, გენერალური აუდიტორის, საქართველოს სახალხო დამცველის, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის, დიპლომატიური იმუნიტეტის მქონე პირის, აგრეთვე სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს იმ წარმომადგენლის, რომელიც თავისი უფლებამოსილების განხორციელებისას სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს წესდების შესაბამისად სარგებლობს იმუნიტეტით, სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემის, დაპატიმრებისა და მათ მიმართ სისხლის სამართლის საპროცესო იძულების სხვა ღონისძიების გამოყენების განსაკუთრებულ წესს განსაზღვრავს საქართველოს კონსტიტუცია, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებები და შეთანხმებები და საქართველოს სხვა საკანონმდებლო აქტები (სსსკ-ის მუხ. 167). ეს პირები სარგებლობენ იმუნიტეტით.

იმუნიტეტი (immunitas (immunitatis) ნიშნავს ვალდებულებებისაგან განთავისუფლებას, შედაგათს) სამართლის სუბიექტების განსაზღვრულ წრეზე სამართლებრივი ნორმების გაუვრცელებლობის აღმნიშვნელი საერთო სამართლებრივი ტერმინია.⁵

⁴ იხ. იქვე.

⁵ იხ.: სამოქალაქო განათლების ლექსიკონი, <http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=6&t=4404>, ბოლოს გამოსმოილია 08.04.2019; *Галиуллин Ш.Р.*, Судебный контроль за законностью и обоснованностью уголовного преследования,

იურიდიულ ლიტერატურაში არსებული მოსაზრების თანახმად, ტერმინები – „იმუნიტეტი“ და „პრივილეგია“ სინონიმებია. იმუნიტეტი ფაქტობრივად პრივილეგიაა. იგი მაღალი სტანდარტით უზრუნველყოფს კანონმდებლობით განსაზღვრული თანამდებობის პირების პირად ხელშეუხებლობას. ასეთი სტანდარტის დაწესება აუცილებელია იმიტომ, რომ ჩვეულებრივ მოხელესთან ან მოქალაქესთან შედარებით, არსებობს საფრთხე მაღალი თანამდებობის პირთა პირადი ხელშეუხებლობის დარღვევისა.⁶

კანონმდებლობით განსაზღვრული ცალკეული თანამდებობის პირების მიმართ განსაკუთრებული პროცედურებით სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყება და განხორციელება განპირობებულია იმით, რომ ეს პირები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში და აუცილებელია მათ შეუნარჩუნდეთ დამოუკიდებლობის მაღალი ხარისხი, დაცულ იქნეს მათი მორალური და სხვა ღირებულებები.⁷

იურიდიულ ლიტერატურაში გამოყოფენ იმუნიტეტის შემდეგ სახეებს: დიპლომატიური იმუნიტეტი, მაღალი სახელმწიფო თანამდებობის პირთა იმუნიტეტი, სადეპუტატო იმუნიტეტი, სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომელთა იმუნიტეტი.⁸

მოქმედი საპროცესო კანონმდებლობა განსაზღვრავს სუბიექტთა წრეს, რომელთა მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყება მოითხოვს შესაბამისი სახელმწიფო ორგანოების ან თანამდებობის პირთა თანხმობას. კერძოდ, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის, გენერალური აუდიტორის ბრალდებისათვის საჭიროა საქართველოს პარლამენტის თანხმობა. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს წევრის ბრალდებისათვის აუცილებელია საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს პლენუმის თანხმობა; საქართველოს უზენაესი სასამართლოს წევრის, საქართველოს საერთო სასამართლოს სხვა მოსამართლის ბრალდებისათვის კი საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს თანხმობა. თუმცა ზემოხსენებული თანამდებობის პირების დაკავება შესაძლებელია იმ შემთხვევაში, როდესაც მათ წაასწრებენ დანაშაულის ჩადენის ფაქტზე ან ჩადენისთანავე. სხვა შემთხვევებში მათ მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყება – ეს იქნება დაკავებით, თუ პირის ბრალდებით შეუძლებელია ზემოხსენებული შესაბამისი თანხმობის გამოთხოვის გარეშე (სსსკ-ის მუხ. 169-ე, 173-ე).

რაც შეეხება საქართველოს პრეზიდენტს და დიპლომატიური იმუნიტეტის მქონე პირს, მათ მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყების განსაკუთრებული წესები არსებობს. ზემოთ დასახელებული სახელმწიფო თანამდებობის პირებისაგან განსხვავებით, არ შეიძლება პრეზიდენტისა და დიპლომატიური იმუნიტეტის მქონე პირისა და მისი ოჯახის წევრის დაკავება დანაშაულის ჩადენისას ან ჩადენისთანავე (სსსკ-ის 173-ე მუხ.). მათი

реализуемого в отношении специальных субъектов уголовного судопроизводства России., Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук, Москва, 2008, 24.

⁶ იხ. იქვე, 24-25.

⁷ იხ. იქვე, 25-26.

⁸ იხ. იქვე, 26.

ბრალდებისათვის საჭირო წინაპირობები გათვალისწინებულია საქართველოს კონსტიტუციასა და სხვა ნორმატიული აქტებში.

როგორც ჩანს, იმუნიტეტი თანამდებობის პირს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისაგან სრულად არ ათავისუფლებს, არამედ მასში მოიაზრება ის დამატებითი პროცესუალური გარანტიები, რომელთა საფუძველზეც დაცული უნდა იყოს პიროვნების ხელშეუხებლობა, მისი ინტერესები ისე, რომ ამით ზიანი არ მიადგეს საჯარო ინტერესსაც.⁹

მაშასადამე, იმუნიტეტის მიზანი არის საჯაროსამართლებრივი უფლებამოსილებით აღჭურვილი თანამდებობის პირის ხელშეუხებლობის უზრუნველყოფა, რაც გამოიხატება მის მიმართ დაწესებული ან დასაწყები სისხლის სამართალწარმოების პროცედურების გათულებასში, რათა თავიდან იქნეს აცილებული ამ პირის უსაფუძვლო სისხლისსამართლებრივი დევნა. ამასთან, ასეთი ხელშეუხებლობა არ უნდა იქნეს ბოროტად გამოყენებული;¹⁰ ანუ ამ დროს დაცული უნდა იყოს პროპორციულობის პრინციპი, ბალანსი კერძო და საჯარო ინტერესებს შორის. თანამდებობის პირის იმუნიტეტის ფარგლები უნდა განისაზღვროს იმ ზომით, რა დოზითადაც ეს საჭიროა მისი ხელშეუხებლობის დასაცავად, მაგრამ ამის განსაზღვრა უნდა მოხდეს ისე, რომ ზიანი არ მიადგეს საჯარო ინტერესს.¹¹

გარდა ამისა, პროპორციულობის პრინციპში მოიაზრება არა მხოლოდ იმუნიტეტის ფარგლების განსაზღვრა, არამედ იმუნიტეტის აუცილებლობა (საჭიროება), კანონიერება და ხანგრძლივობა (ვადა).¹²

ამ კუთხით განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი და საყურადღებოა შემთხვევა, როდესაც საქართველოს პარლამენტმა, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესმა საბჭომ თანხმობა არ მისცა, შესაბამისად, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის, გენერალური აუდიტორის, მოსამართლის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის დასაწყებად იმ ვადით, რა ვადაშიც პირს იცავს იმუნიტეტი. მოქმედი საპროცესო კანონმდებლობის თანახმად, ასეთ ვითარებაში არ უნდა დაიწყოს სისხლისსამართლებრივი დევნა (მოქმედი სსსკ-ის 167-ე მუხ. მე-2 ნაწ.)

კანონმდებლის ეს მოთხოვნა სრულიად გასაგებია, მაგრამ საინტერესოა, ბრალდების მხარემ უნდა გააგრძელოს თუ არა გამოძიება – მტკიცებულებების შეგროვება თანამდებობის პირის დანაშაულებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებით? ამ კითხვაზე პასუხი დადებითია. მტკიცებულებათა შეგროვების პროცესი აუცილებლად უნდა გაგრძელდეს და გამოძიების დასრულების შემდეგ, ბრალდების მხარე დაელოდოს იმ ვადის გასვლას, რა ვადაშიც პირს იცავს იმუნიტეტი. მაგრამ აქვე იბადება შემდეგი შინაარსის სხვა კითხვები: ზემოაღნიშნული საფუძველებით სისხლისსამართლებრივი დევნის არდაწყების შემთხვევაში, აქვს თუ არა პირს, რომლის მიმართაც სისხლისსამართლებრივი დევნა არ დაიწყო, საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით გამოძიების

⁹ იხ. *Галушлин Ш.Р.*, დასახ. ნაშრ. 46-47.

¹⁰ იხ. იქვე.

¹¹ იხ. იქვე, 47-49.

¹² იხ. იქვე.

ჩატარებისა და მტკიცებულებების შეგროვების უფლება? დასახელებული საფუძვლებით თანამდებობის პირთა მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის არდაწყება და ამავედროულად ბრალდების მხარის მიერ შესაძლო დანაშაულზე გამოძიების გაგრძელება ხომ არ ზღუდავს და ეწინააღმდეგება მხარეთა თანასწორობისა და შეჯიბრებითობის პრინციპს?

მოქმედი სსსკ-ის მე-9 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყებისთანავე სისხლის სამართლის პროცესი ხორციელდება მხარეთა თანასწორობისა და შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მაშასადამე, სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყებისას სისხლის სამართლის პროცესში ჩნდება დაცვის მხარე, რომელიც ბრალდების მხარესთან უფლებრივად თანასწორია და სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. აქედან გამომდინარე, მანამდე, სანამ პირი არ შეიძენს ბრალდებულის სტატუსს, ანუ არ დაიწყება მის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნა, დაცვის მხარე ფაქტობრივად არ არსებობს. პირს, რომლის მიმართაც დევნა არ დაიწყო, თუმცა ფორმალურად, მაგრამ მაინც არ აქვს შექმნილი ბრალდებულის სტატუსი. ამიტომ იგი არ არის უფლებამოსილი საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით ჩაატაროს საკუთარი გამოძიება. მაშასადამე, ასეთ ვითარებაში არ არის უფლებრივი თანასწორობა. როგორც ზემოთ აღინიშნა, დაცვის მხარე რეალურად არ არსებობს, მაშინ როდესაც ბრალდების მხარე თავისუფლად აგრძელებს მტკიცებულებათა შეგროვების პროცესს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, შეიძლება ითქვას, რომ საპროცესო უფლებების უქონლობამ თანამდებობის პირი შესაძლოა გარკვეულწილად წააქეზოს კიდევ არამართლზომიერი, უკანონო გზებით ჩაერთოს სისხლის სამართალწარმოებაში, რომელიც მის მიმართ მიმდინარეობს. იგი შესაძლოა შეეცადოს ისარგებლოს თავისი ავტორიტეტით, გავლენით და ხელი შეუშალოს სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყებას; გაანადგუროს მტკიცებულებები; შეაშინოს ან შეაგულიანოს მოწმეები; შეეცადოს თანხმობის გამცემი ორგანო ან თანამდებობის პირი დაარწმუნოს მის ბრალდებასთან დაკავშირებით ბრალდების მხარისაგან ზედმიწევნით დეტალური ინფორმაციის მიღებაში და დევნის დაწყებამდე, წინასწარ გახდეს მისთვის ცნობილი ბრალდების არსი. საგულისხმოა ის ფაქტი, რომ თანამდებობის პირს, თავისი მდგომარეობიდან გამომდინარე, ამის განხორციელების უფრო კარგი შესაძლებლობა აქვს ვიდრე სხვა ჩვეულებრივ პიროვნებას.

როგორც უკვე აღინიშნა, თანამდებობის პირთა მიერ ჩადენილ დანაშაულებზე გამოძიებისა და სისხლისსამართლებრივი დევნისას, პროკურორი მაქსიმალურად კონსპირაციულად და ფრთხილად უნდა მოქმედებდეს. თანამდებობის პირის მიერ ჩადენილ დანაშაულთან დაკავშირებული მტკიცებულებები დროზე ადრე არ უნდა გამოქვავდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, არსებობს იმის საფრთხე, რომ ბრალდების მხარეს ხელი შეეშლება და

სასამართლოში ვერ წარადგენს მტკიცებულებათა, ერთობლიობას, რომელიც დააკმაყოფილებს გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტს.¹³

ამდენად, თანამდებობის პირის იმუნიტეტის გამო სისხლისსამართლებრივი დევნის არდაწყბამ შეიძლება უარყოფითი გავლენა იქონიოს სისხლისსამართლებრივი დევნის წარმატებით დასრულებაზე. ამასთან, იმუნიტეტის გამო თანამდებობის პირთა მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის არდაწყბის შემთხვევაში იზღუდება და ირღვევა მხარეთა თანასწორობისა და შეჯიბრებითობის პრინციპი. აღნიშნული გამოიხატება იმაში, რომ ბრალდების მხარე აგრძელებს გამოძიებას – მტკიცებულებათა შეგროვების პროცესს მაშინ, როდესაც პირი, რომლის მიმართ არ დაიწყო სისხლისსამართლებრივი დევნა, საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით გამოძიებას ვერ ატარებს. მაშასადამე, ამ შემთხვევაში, საპროცესო უფლებების არქონით, იზღუდება ასეთი პირის კანონიერი ინტერესები და შესაბამისად, ირღვევა პროპორციულობის პრინციპი, რომელზეც ზემოთ იყო საუბარი. აუცილებელია ამ კუთხით მოქმედი საპროცესო კანონმდებლობის დახვეწა და სრულყოფა. კერძოდ, საჭიროა ქართულ სამართლებრივ სივრცეში ისეთი საპროცესო მექანიზმის შემოტანა, რომელიც უპირველეს ყოვლისა, უზრუნველყოფს თანამდებობის პირთა მიერ ჩადენილი დანაშაულების წინასასამართლო გამოძიების დროს, ასეთი პირის აღჭურვას მთელი რიგი საპროცესო უფლებებით.

ამ მხრივ საყურადღებოა საფრანგეთის სისხლის სამართლის პროცესში არსებული „ასისტირებული მოწმის“ (témoin assisté) ინსტიტუტი. საფრანგეთში დიდი ხნის განმავლობაში გამოძიების ერთ-ერთ პრობლემას წარმოადგენდა პროკურორის მოთხოვნაში მითითებული პირის სტატუსი, ვინაიდან ეს პირი ჯერ კიდევ არ იყო ბრალდებული და ვერ სარგებლობდა დაცვის უფლებით. თუმცა მეორე მხრივ, აშკარა იყო, რომ სისხლისსამართლებრივი დევნა დაწყებული იყო ამ პირის მიმართ, ვინაიდან პროკურორის მოთხოვნაში წინასწარი გამოძიების წარმოების შესახებ, სწორედ ეს პირი ფიგურირებდა.¹⁴ ეს პრობლემა გადაიჭრა იმით, რომ საფრანგეთის სისხლის საპროცესო სამართალმა შემოიღო „ასისტირებული მოწმის“ ინსტიტუტი. ეს არის პირი, რომელიც ჩვეულებრივი მოწმისაგან განსხვავდება იმით, რომ მას ჰყავს დამცველი და შეძენილი აქვს ბრალდებულის უფლებები. მაგალითად, „ასისტირებულ მოწმეს“ უფლება აქვს დაესწროს ყველა დაკითხვას, დაკითხვამდე გაეცნოს სისხლის სამართლის საქმეს.¹⁵

ქართულ სისხლის სამართლის პროცესში „ასისტირებული მოწმის“ ინსტიტუტის კარგად დამუშავებული ვარიანტის შემოტანა ურიგო არ იქნებოდა დანაშაულში მხილებული თანამდებობის პირის – „სავარაუდო

¹³ გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტი – სასამართლოს მიერ გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანისათვის საჭირო მტკიცებულებათა ერთობლიობა, რომელიც ობიექტურ პირს დაარწმუნებდა პირის ბრალეულობაში (სსსკ-ის მე-3 მუხლის მე-13 ნაწილი).

¹⁴ იხ.: Code de procédure pénale, (français), art. 113-1, 113-2, 51e édition, Paris, 2010, 362-363; Larguier J., Procédure pénale, 18e édition, Paris, 2001, 161-162, 173-174; გუცენკო კ.ფ., გოლოგო ლ.ვ., ფილიმონოვი ბ.ა., დასავლეთის სახელმწიფოთა სისხლის სამართლის პროცესი, თარგმანი რუსულიდან, სამეცნიერო რედ.: გოგ შელიძე რ., თბილისი, 2007, 429-430.

¹⁵ იხ.: Code de procédure pénale, (français), art. 113-3-113-8, 51e édition, Paris, 2010, 363-365; გუცენკო კ.ფ., გოლოგო ლ.ვ., ფილიმონოვი ბ.ა., დასახ. ნაშრ., 429-430.

ბრალდებულისათვის“ საპროცესო უფლებების მინიჭების თვალსაზრისით. ამ საპროცესო მექანიზმით, თანამდებობის პირი შეძლებდა კანონიერი გზებითა და საშუალებებით შეეგროვებინა დანაშაულთან დაკავშირებული გამამართლებელი მტკიცებულებები. ამით თავიდან იქნებოდა აცილებული მაღალი რანგის თანამდებობის პირთა მიერ მათი ბრალდების სისხლის სამართლის საქმეებში უკანონო ჩარევა.

ლიტერატურა:
Literature
Литература

1. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, თბილისი, 09 ოქტომბერი, 2009 წელი;
2. საქართველოს კანონი „საჯარო სამსახურში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“, თბილისი, 17 ოქტომბერი, 1997 წელი;
3. *რინგლერი ს.მ.*, სახელმწიფო თანამდებობის პირების სისხლისსამართლებრივი დევნა და გამოძიება, თარგმანი: *თოდუა ი.*, <http://www.parliament.ge/files/legal_issues/publications/saxelmcifo_tanamdeboba.pdf>, ბოლოს გამოხმობილია 10.04.2019;
4. *გუცენკო კ.ფ., გოლოვკო ლ.ვ., ფილიმონოვი ბ.ა.*, დასავლეთის სახელმწიფოთა სისხლის სამართლის პროცესი, თარგმანი რუსულიდან, სამეცნიერო რედ.: *გოგ შელიძე რ.*, თბილისი, 2007;
5. ენციკლოპედიური ლექსიკონი
<<http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=5&t=3657>> ბოლოს
გამოხმობილია 10.04.2019;
6. სამოქალაქო განათლების ლექსიკონი,
<<http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=6&t=4404>>, ბოლოს
გამოხმობილია 08.04.2019;
7. *Галиуллин Ш.Р.*, Судебный контроль за законностью и обоснованностью уголовного преследования, реализуемого в отношении специальных субъектов уголовного судопроизводства России., Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук, Москва, 2008;
8. Code de procédure pénale, (français), 51e édition, Paris, 2010;
9. *Larguier J.*, Procédure pénale, 18e édition, Paris, 2001.

რ ე ზ ი უ მ ე

ცალკეულ სახელმწიფო თანამდებობის პირთა მიერ ჩადენილ დანაშაულებრივ ქმედებათა გამოძიებისა და სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყების ზოგიერთი ასპექტი

ბესიკ მეურმიშვილი

თანამდებობის პირთა მიერ ჩადენილ დანაშაულებზე გამოძიების ჩატარება და ამ პირთა სისხლისსამართლებრივი დევნა გარკვეული თავისებურებებით ხასიათდება. ამ მხრივ, განსაკუთრებით საინტერესოა სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყებასთან და მის განხორციელებასთან დაკავშირებული პროცესი. ეს პირები სარგებლობენ იმუნიტეტით, რამაც შესაძლოა დააბრკოლოს მათ მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყება. შესაბამისად, თანამდებობის პირებს ეზღუდებათ, გამოძიებაში ჩართვის შესაძლებლობა და იქმნება იმის საფუძველი, რომ ისინი უკანონო გზებით ჩაერთვებიან სისხლის სამართალწარმოებაში. ამის თავიდან ასაცილებლად უმჯობესი იქნებოდა, ქართულ საპროცესოსამართლებრივ სივრცეში „ასისტირებული მოწმის“ ინსტიტუტის შემოტანა.

S U M M A R Y

Some aspects of investigation and prosecution of crimes committed by specific public officials

Besik Meurmishvili

Investigation and prosecution of crimes committed by public officials is characterized by specific features. In this respect, particularly interesting is the procedure of initiation and conduct of criminal prosecution. These persons enjoy immunity, which may hamper the start of criminal prosecution. Thus the right of these persons to participate in investigation is limited, which creates ground for them to be involved in criminal proceedings in different unlawful ways. For this purpose, it would be much better to introduce the institution of “assisted witness” in Georgian legal procedure.

Резюме

Некоторые аспекты начала уголовного преследования и расследования преступных действий, совершёнными отдельными государственными чиновниками

Бесик Меурмишвили

Проведение расследования преступлений, совершёнными отдельными государственными чиновниками и уголовное преследование этих лиц характеризуется некоторыми своеобразными особенностями. С этой стороны особенно интересен процесс, связанный с началом и осуществлением уголовного преследования. Эти лица пользуются иммунитетом, что даёт возможность препятствовать началу их уголовного преследования. Соответственно, чиновникам ограничивается возможность участия в расследовании, тем самым заставляя их принимать участие в осуществлении уголовного дела другими незаконными путями. Во избежание этого, было бы лучше в грузинском уголовном процессуальном праве внести институт “асистированного свидетеля”.